תולדות תשפ"ה
גליון 215

דעם רבינ'ס ליכט

אַייערע קינדער זאָלט איר מודיע זיין
וואס דאָ האָט זיך געטאָן (שיהר"ן ר"ט)

דער ריינער קוואל

קוקן אינעם שכל פון יעדע זאך

טַייעֶרע קִינְדֶער, מִיר בֶּענְטְשְׁן שׁוֹין דֶעם שַׁבָּת דֶעם גָאר לֶעכְטִיגְן חֹדֶשׁ, חֹדֶשׁ כִּסְלֵו!

הַא... חֹדֶשׁ כִּסְלֵו דֶערְמַאנְט אוּנְז אַז עֶס קוּמֶען שׁוֹין צוּ גֵיין דִי חֲנוּכָּה טֶעג, וִוי לִיכְטִיג און הֵיילִיג זֶענֶען דִי חֲנוּכָּה טֶעג, מֶען דֶערְמַאנְט זִיךְ נָאר פוּן דִי חֲנוּכָּה לִיכְט מִיט דִי זִיסֶע נִגוּנִים וֶוערְט וַוארֶעם אִין דִי בֵּיינֶער! בְּרֶסְלֶבֶ'ע קִינְדֶער מֶען דַארְף זִיךְ שׁוֹין גְרֵייטְן צוּם יוֹם טוֹב! אֵיינֶער גְרֵייט זִיךְ מִיט לֶערְנֶען דִי סְפָרִים פוּן צַדִיקִים פוּן דִי מַעֲלוֹת פוּן חֲנוּכָּה, אַ צְוֵוייטֶער מִיט הִתְבּוֹדְדוּת אוֹיף חֲנוּכָּה אָדֶער גְרֵייט מֶען זִיךְ מִיט זָאגְן לִקוּטֵי תְּפִלּוֹת אוֹיף חֲנוּכָּה, יֶעדֶער אִינְגֶל און יֶעדֶער אִיד לוֹיט זַיין מַצָּב און פַארְשְׁטַאנְד.

דִי וָואךְ אִין דִי פַּרְשָׁה פַארְצֵיילְט אוּנְז דִי תּוֹרָה וֶועגְן יַעֲקֹב און עֵשָׂו, גְלַייךְ פוּן אָנְהֵייבּ גֶעבּוֹירְן הָאבְּן זֵיי זִיךְ שׁוֹין גֶעקְרִיגְט וֶוער עֶס אִיז דֶער בְּכוֹר, בְּכוֹר מֵיינְט חֲשִׁיבוּת, אַזוֹי וִוי דֶער פָּסוּק זָאגְט "אַף אָנִי בְּכוֹר אֶתְּנֵהוּ".

דֶער הֵיילִיגֶער רֶבִּי אִין דִי עֶרְשְׁטֶע תּוֹרָה פוּן לִקוּטֵי מוֹהֲרַ"ן זָאגְט, אַז יַעֲקֹב און עֵשָׂו זֶענֶען מְרַמֵז אוֹיף דֶער 'יֵצֶר טוֹב' מִיטְן 'יֵצֶר הָרָע', דֶער רֶבִּי זָאגְט דָארְט אַז אַן אִישׁ הַיִשְׂרְאֵלִי – אַ אִידִישׁ קִינְד דַארְף אַלֶעמָאל קוּקְן אִינֶעם שֵׂכֶל וָואס לִיגְט אִין יֶעדֶע זַאךְ, און זִיךְ מְקַשֵׁר זַיין צוּ דִי חָכְמָה און שֵׂכֶל וָואס לִיגְט אִין יֶעדֶע זַאךְ, אַז דִי 'שֵׂכֶל שֶׁיֵּשׁ בְּכָל דָּבָר' זָאל אִין אוּנְז אַרַיינְשַׁיינֶען און אוּנְז דֶערְנֶענְטֶערְן צוּ הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, דָאס מֵיינְט אַז מִיר דַארְפְן אַרַיינְקוּקְן אִין יֶעדֶע זַאךְ "וִויאַזוֹי קֶען אִיךְ דִינֶען דֶעם אוֹיבֶּערְשְׁטְן מִיט דִי זַאךְ? און וִויאַזוֹי קֶען אִיךְ צוּקוּמֶען צוּ מַיין תַּכְלִית דוּרְךְ דֶער זַאךְ".

עֵשָׂו אִיז פּוּנְקְט פַארְקֶערְט! עֶר וִויל נִישְׁט טְרַאכְטְן פוּן גָארְנִישְׁט, נָאר וָואס סְ'גְלוּסְט אִים יֶעצְט אִין דִי מִינוּט וִויל עֶר שׁוֹין הָאבְּן! עֶר וִויל נָאר תַּאֲווֹת פוּן דֶער וֶועלְט, דָאס אִיז אַ מִלְחָמָה מֶשֶׁךְ דֶעם גַאנְצְן לֶעבְּן. יַעֲקֹב אִיז מְרַמֵז אוֹיף דִי טַייעֶרֶע הֵיילִיגֶע נְשָׁמָה, וָואס אִיז אַ חֵלֶק אֱלוֹקַ מִמַּעַל, און דָאס לִיגְט בַּיי יֶעדְן אִיד, אָבֶּער עֵשָׂו טַעֲנֶ'ט אַז עֶר אִיז דֶער בְּכוֹר, אַז קוֹדֶם קוּמְט דֶער גוּף מִיט זַיינֶע תַּאֲווֹת, דָאס אִיז בַּיי עֵשָׂו מֶער חָשׁוּבֶ'ער.

מִיר דַארְפְן אָבֶּער וִויסְן אַז מִיר הָאבְּן אַ גְרוֹיסְן רֶבִּי'ן מִיט זַיין גְרוֹיסְן תַּלְמִיד, וָואס לֶערְנֶען אוּנְז אַז אֲפִילוּ עֶס קֶען זִיךְ אוּנְז דַאכְטְן אַז עֵשָׂו אִיז זֵייעֶר שְׁטַארְק און יַעֲקֹב אִיז שְׁוַואךְ און קְלֵיין, אָבֶּער אַזוֹי וִוי מֶען זֶעט צוּם סוֹף אַז יַעֲקֹב הָאט בַּאקוּמֶען דִי בְּכוֹרָה, אַזוֹי אוֹיךְ בַּיי אוּנְז, אוֹיבּ מִיר וֶועלְן זִיךְ שְׁטַארְקְן מִיט עַקְשָׁנוּת און תְּפִלּוֹת

המשך אויף זייט 6

דאס האב איך געזוכט

הֶחָסִיד ר׳ שְׁלֹמֹה װֶעקְסְלֶער זצ״ל

פָּארְזֶעצוּנְג פוּן פְרִיעֶר

עֶנְדְלִיךְ נָאךְ אַ לַאנְגֶע רַייזֶע אוֹיפְן שִׁיף אִיז דֶער בָּחוּר שְׁלֹמֹה װֶעקְסְלֶער אָנְגֶעקוּמֶען צוּם פָּארְט פוּן הֵיילִיגְן לַאנְד אֶרֶץ יִשְׂרָאֵל, דָאס אִיז גֶעוֶוען אִין דִי יָארְן וֶוען דִי טֶערְקְן הָאבְּן גֶעהֶערְשְׁט אִיבֶּער׳ן לַאנְד, וֶוען שְׁלֹמֶה׳לֶע אִיז אַרָאפּ פוּן שִׁיף הָאבְּן אִים דִי טֶערְקִישֶׁע סָאלְדַאטְן גֶעפְרֶעגְט פוּן וַואנֶעט עֶר קוּמְט, וֶוען עֶר הָאט זֵיי גֶעעֶנְטְפֶערְט פוּן דַייטְשְׁלַאנְד, הָאבְּן זֵיי אִים אָנְגֶעזָאגְט אַז עֶר מֶעג זִיךְ פַארְזוֹימֶען אִין לַאנְד נִישְׁט מֶער וִוי עֶטְלִיכֶע חֳדָשִׁים...

וִוי נָאר ר׳ שְׁלֹמֹה אִיז אָנְגֶעקוּמֶען אִין אֶרֶץ יִשְׂרָאֵל הָאט אִים גֶעצוֹיגְן דִי הֵיילִיגֶע שְׁטָאט יְרוּשָׁלַיִם, דִי קֶענִיגְלִיכֶע הוֹיפְּט שְׁטָאט פוּנֶעם מֶלֶךְ מַלְכֵי הַמְּלָכִים. דִי עֶרְלִיכֶע קְלוּגֶע אִידְן פוּן יְרוּשָׁלַיִם הָאבְּן בַּאלְד אָנְגֶעזֶען אוֹיף דֶעם בָּחוּר וָואס אִיז נָארְוָואס אָנְגֶעקוּמֶען פוּן דַייטְשְׁלַאנְד, זַיין מוֹרָא׳דִיגֶע עֶרְלִיכְקֵייט בִּפְרָט זַיין אָפְּגֶעהִיטְנְקַייט אִין שְׁמִירַת עֵינַיִם, נִישְׁט צוּ אַרוֹיסְקוּקְן מֶער פוּן פִּיר אַמּוֹת גֵייעֶנְדִיג אִין גַאס, דֶערִיבֶּער פְלֶעגְן זֵיי אִים אָנְרוּפְן ׳דֶער פְרוּמֶער בָּחוּר פוּן דַייטְשְׁלַאנְד...׳ אוּן הָאבְּן אִים זֵייעֶר מְקָרֵב גֶעוֶוען אוּן אִים אַלֶעס פַארְזָארְגְט, בִּפְרָט דֶער גָּאוֹן ר׳ עֲקִיבָא יוֹסֵף שְׁלֶעזִינְגֶער זַצַ״ל דֶער בַּעַל מְחַבֵּר פוּן סֵפֶר ״לֵב הָעִבְרִי״ וָואס הָאט אִים אַרַיינְגֶענוּמֶען בַּיי זִיךְ אִין שְׁטוּבּ אוּן ר׳ שְׁלֹמֹה אִיז דָארְט גֶעוֶוען אַ בֶּן בַּיִת, וִוי זַיין אֵייגֶענֶעם קִינְד.

ר׳ עֲקִיבָא יוֹסֵף זַצַ״ל הָאט גֶעזֶעהְן אַז דֶער בָּחוּר שְׁלֹמֶה׳לֶע דְרֵייט זִיךְ כְּסֵדֶר אַרוּם מִיט אַ ״לִקּוּטֵי עֵצוֹת״, דֶער סֵפֶר אִיז גֶעוֶוען זֵייעֶר בַּאקַאנְט פַאר ר׳ עֲקִיבָא יוֹסֵף, וַוייל עֶר אִיז גֶעוֶוען אַ גֶעוַואלְדִיגֶער בָּקִי אִין אַלֶע סִפְרֵי רַבֵּינוּ, וִוי מֶען זֶעט אִין זַיין סֵפֶר וואוּ עֶר בְּרֶענְגְט אַרָאפּ פִּיל מְקוֹרוֹת פוּן לִקּוּטֵי מוֹהֲרַ״ן אוּן סִפְרֵי ר׳ נָתָן, דֶערִיבֶּער אִיז דֶער גָּאוֹן אֵיין טָאג צוּגֶעגַאנְגֶען צוּם יוּנְגְן שְׁלֹמֹה אוּן אִים גֶעפְרֶעגְט: ״וָואס אִיז דֶער סֵפֶר וָואס דוּ הַאלְסְט שְׁטֶענְדִיג בַּיי דִיר?״ הָאט אִים ר׳ שְׁלֹמֹה דֶערְצֵיילְט וִוי אַזוֹי עֶר אָנְגֶעקוּמֶען צוּם סֵפֶר אוּן וָואס דֶער הֵיילִיגֶער סֵפֶר הָאט גֶעמַאכְט פוּן אִים,

הָאט אִים דֶער גָּאוֹן בַּאלְד דֶערְצֵיילְט אַז עֶס אִיז דָא נָאךְ פִּיל סְפָרִים פוּן אָט דֶעם צַדִּיק, ר׳ שְׁלֹמֹה הָאט זִיךְ גָאר גֶעפְרֵייט אוּן גֶעפְרֶעגְט וואוּ מֶען קֶען דָאס בַּאקוּמֶען, הָאט אִים ר׳ עֲקִיבָא יוֹסֵף זַצַ״ל גֶעפִירְט צוּ דִי סְפָרִים שַׁאפֶע אִין זַיין שְׁטוּבּ אוּן אִים גֶעוִויזְן אַלֶע לִיכְטִיגֶע סִפְרֵי רַבֵּנוּ וְתַלְמִידָיו,

אַזוֹי אוֹיךְ הָאט עֶר אִים דֶערְצֵיילְט אַז עֶס אִיז דָא אִין יְרוּשָׁלַיִם נָאךְ אַפָּאר בְּרֶסְלֶבֶ'ער חֲסִידִים, וָואס לֶערְנֶען דִי סְפָרִים אוּן פִירְן אוֹיס דִי אַלֶע עֵצוֹת. דִי שִׂמְחָה פוּן שְׁלֹמֹה'לֶע אִיז גֶעוֶוען אָן קַיין בְּרֶעג, אָט הָאט עֶר גֶעטְרָאפְן דָאס וָואס זַיין הַארְץ בֶּענְקְט אוּן גְלוּסְט, הָאט עֶר בַּאשְׁלָאסְן פֹּה אֵשֵׁב כִּי אִוִּיתִיהָ, דָא אִיז מַיין פְּלַאץ! דָא וִויל אִיךְ בְּלַייבְּן!

אָבֶער וָואס טוּט מֶען מִיטְ'ן טֶערְקִישְׁן גֶעזֶעץ? נָאךְ אַפָּאר מָאנַאטְן דַארְף עֶר שׁוֹין אַוֶועק פָארְן פוּן אֶרֶץ יִשְׂרָאֵל? מִיטְ'ן אוֹיבֶּערְשְׁטְנ'ס הִילְף הָאט ר' עֲקִיבָא יוֹסֵף גֶעטְרָאפְן פַאר אִים אַ גוּטְן שִׁידוּךְ, דִי טָאכְטֶער פוּן ר' מָאנִיש שֵׁיינְבֶּערְגֶער זַצַ"ל, פוּן יְרוּשָׁלַיִם, עֶס אִיז גֶעוֶוען פַאר אִים אַ זְכוּת צוּ נֶעמֶען פַאר זַיין טָאכְטֶער דֶער פְרוּמֶער בָּחוּר פוּן דַייטְשְׁלַאנְד... אַזוֹי אַרוּם הָאט שׁוֹין ר' שְׁלֹמֹה גֶעקֶענְט בְּלַייבְּן וואוֹינֶען אִין יְרוּשָׁלַיִם וַוייל דֶער גֶעזֶעץ הָאט עֶרְלוֹיבְּט צוּ בְּלַייבְּן וואוֹינֶען אִין אֶרֶץ יִשְׂרָאֵל אוֹיף אַלֶעמָאל, אוֹיב מֶען הָאט חֲתוּנָה מִיט אַ דָארְטִיגֶער בִּירְגֶער.

טערקישע זעלנער אין ירושלים

ר' שְׁלֹמֹה מִיט זַיין אֵשֶׁת חַיִל הָאבְּן זִיךְ בַּאזֶעצְט אִין בָּתֵּי מַחֲסֶה, נָאנְט צוּם מָקוֹם הַמִּקְדָּשׁ אוּן דֶער כֹּתֶל הַמַּעֲרָבִי. דָארְט הָאבְּן זֵיי גֶעוואוֹינְט פוּפְצִיג יָאר, בִּיז וֶוען אַלְט שְׁטָאט אִיז אַיינְגֶענוּמֶען גֶעוָוארְן דוּרְךְ דִי יַרְדֵנִ'ישֶׁע אַראבֶּער.

פָארְזֶעצוּנְג קוּמְט אי"ה

המשך פון די לעצטע זייט

אַלֶע וֶועגְן וויאַזוֹי זִיךְ צוּ שְׁטַארְקְן אוּן אַנְטְלוֹיפְן פוּן אִים אוּן דַאוֶונֶען מִיט כַּוָּונָה.

אָבֶער עֶס אִיז דָא אַן עֵצָה פַאר אוּנְז, עֶס אִיז פַארְהַאן אַ וֶועג פוּן דֶער זַייט, וָואס דֶער יֵצֶר הָרָע וֵוייסְט נִישְׁט דֶערְפוּן – דוּ וֵוייסְט פוּן וֶועלְכֶע וֶועג מֶער רֶעדְט?

דֶער הֵיילִיגֶער רֶבִּי זָאגְט אַז וֶוען מֶען רֶעדְט צוּם בַּאשֶׁעפֶער אוֹיף אוּנְזֶער אִידִישֶׁע שְׁפְּרַאךְ, מֶען דֶערְצֵיילְט אִים אַלֶעס וָואס לִיגְט אוֹיפְן הַארְץ מֶען בֶּעט פוּן אִים אַלֶע, מַמָּשׁ אַלֶעס אַזוֹי ווִי מֶען בֶּעט עֶפֶּעס פוּן אַ גוּטֶער חָבֵר, דִי וֶועג קֶען נִישְׁט דֶער יֵצֶר הָרָע.

מִיר וֶועלְן זִיךְ בַּאנֵייעֶן צוּ רֶעדְן צוּם בַּאשֶׁעפֶער מִיט אוּנְזֶער פְּשׁוּטֶ'ע שְׁפְּרַאךְ, אִים בֶּעטְן אַלֶעס אוּן אוֹיךְ זִיךְ מְחַזֵּק זַיין צוּ דַאוֶונֶען גֶעשְׁמַאק דִי דְרַיי תְּפִלּוֹת וָואס מִיר זֶענֶען מִתְפַּלֵּל יֶעדְן טָאג. (ליקו"מ צ"ז ח"ב)

לעובדא ולמעשה

1. הָרַב הֶחָסִיד ר' אֶלְחָנָן סְפֶּעקְטָאר זַ"ל אִיז אַרַיין אַמָאל אִין אַ בֵּית מִדְרָשׁ אִין בִּיאַלִיסְטָאק (אַ שְׁטֶעטְל אִין פּוֹילְן וָואס אִיז לַיידֶער כִּמְעַט אוֹיסְגֶעמֶעקְט גֶעוָוארְן אִין דִי צְווייטֶע וֶועלְט מִלְחָמָה) דָארְט הָאט עֶר בַּאגֶעגְנְט אַ אִיד - מִיטְן נָאמֶען ר' יַעֲקֹב וֶועלְכֶער אִיז גֶעזֶעצְן אוּן גֶעלֶערְנְט מִיט גְרוֹיס הַתְמָדָה, הָאט אִים ר' אֶלְחָנָן גֶעפְרֶעגְט: "וָואס הָאט אַייךְ צוּגֶעבְּרֶענְגְט זִיךְ צוּ נֶעמֶען אַזוֹי צוּם לֶערְנֶען?" הָאט אִים ר' יַעֲקֹב דֶערְצֵיילְט אַז עֶר הָאט גֶעאַרְבֶּעט פַאר זַיין פַּרְנָסָה אִין אַ מִיל וואוּ מֶען מָאלְט וֵוייץ פַאר מֶעל, זַיין אַרְבֶּעט אִיז גֶעוֶוען צוּ מִישְׁן דִי מֶעל מִיט אַ גְרוֹיסֶע לֶעפְל אִין דִי גְרוֹיסֶע זֶעק, אִין אֵיינֶע פוּן דִי טֶעג דֶערְצֵיילְט ר' יַעֲקֹב וַוייטֶער, וֶוען אִיךְ מִיש אַזוֹי דִי מֶעל אִיז מִיר אַרַיין אַ הִרְהוּר תְּשׁוּבָה אִיךְ טְרַאכְט אַזוֹי צוּ מִיר 'פַארְוָואס פַארְבְּרֶענְג אִיךְ דָא מַיינֶע טֶעג מִיטְן מִישְׁן דִי מֶעל אִין דִי זֶעק?! וֶוען אִיךְ זִיץ יֶעצְט אִין בֵּית מִדְרָשׁ מִיט אַ גְמָרָא בַּיים סְטֶענְדֶער וָואלְט אִיךְ דַאן גֶעמִישְׁט דֶעם רַמְבַּ"ם מִיטְן תּוֹסְפוֹת אִינְאֵיינֶעם מִיט אַ קֻשְׁיָא אוּן תֵּירוּץ!', דִי מִינוּטְן וֶוען אִיךְ הָאבּ גֶעטְרַאכְט וָואס אִיז דֶער תַּכְלִית פוּן מַיין לֶעבְן צוּ מִישְׁן מֶעל? הָאט מִיר צוּגֶעבְּרֶענְגְט צוּ מַאכְן אַ טוּישׁ אִין לֶעבְן, הָאט דֶער מַתְמִיד ר' יַעֲקֹב אוֹיסְגֶעפִירְט: "כְ'הָאבּ זִיךְ אַרַיינְגֶעזֶעצְט אִין בֵּית מִדְרָשׁ אוּן זִיךְ עֶרְנְסְט גֶענוּמֶען מִישְׁן דִי הֵיילִיגֶע בְּלֶעטֶער..."

ר' אֶלְחָנָן הָאט גֶעשְׁרִיבְּן דִי מַעֲשֶׂה אִין אַ בְּרִיוו צוּ זַיין זוּן אִין אַמֶערִיקֶע אִים צוּ מְחַזֵּק זַיין צוּ טְרַאכְטְן פוּן תַּכְלִית אוּן אַרַיינְטוּן זַיינֶע כּוֹחוֹת אִין דִי הֵיילִיגֶע תּוֹרָה.

"אוּן אִיךְ בִּין נָאךְ דֶעמָאלְט גֶעוֶוען גָאר אַ 'קִינְד' (דְהַיְינוּ: דֶער 'בְּלִינְדֶער־בֶּעטְלֶער', וָואס עֶר דֶערְצֵיילְט דָאס אַלְץ) – אוּן אִיךְ בִּין אוֹיךְ דָארְט גֶעוֶוען"; הָאבּ אִיךְ מִיךְ אָנְגֶערוּפְן: אִיךְ גֶעדֶענְק דִי אַלֶע מַעֲשִׂיוֹת, אוּן אִיךְ גֶעדֶענְק 'גָארְנִישְׁט'".

הָאבְּן זֵיי זִיךְ אָנְגֶערוּפְן: "אָט דָאס אִיז אַ גַאנְץ 'אַלְטֶע־מַעֲשֶׂה', עֶלְטֶער פוּן אַלֶע". אוּן סְ'אִיז בַּיי זֵיי אַ גְרוֹיס חִידוּשׁ גֶעוֶוען, וָואס דָאס 'קִינְד' גֶעדֶענְקְט מֶער פוּן אַלֶע.

דֶערְוַוייל אִיז אָנְגֶעקוּמֶען אַ גְרוֹיסֶער 'אָדְלֶער', אוּן הָאט אָנְגֶעקְלַאפְּט אוֹיף דֶעם 'טוּרֶעם', אוּן עֶר הָאט צוּ זֵיי גֶעזָאגְט: "הֶערְט אוֹיף צוּ זַיין אָרִימֶעלַייט, קֶערְט אַייךְ אוּם [צוּרִיק] צוּ אַייעֶרֶע 'אוֹצְרוֹת', אוּן נוּצְט מִיט אַייעֶרֶע 'אוֹצְרוֹת'".

אוּן עֶר הָאט צוּ זֵיי גֶעזָאגְט: "אַז זֵיי זָאלְן אַרוֹיסְגֵיין פוּן דֶעם 'טוּרֶעם', 'עֶלְטֶער' נָאךְ 'עֶלְטֶער' – וֶוער סְ'עֶלְטֶער, זָאל פְרִיעֶר אַרוֹיסְגֵיין".

הָאט עֶר זֵיי אַלֶע אַרוֹיסְגֶענוּמֶען פוּן דֶעם 'טוּרֶעם'.

הָאט עֶר 'פְרִיעֶר' דָאס 'קִינְד' אַרוֹיסְגֶענוּמֶען – וָוארְן צוּם אֶמֶת, אִיז עֶר זִיךְ 'עֶלְטֶער' פוּן זֵיי אַלֶע.

אוּן וֶוער סְ'אִיז 'יוּנְגֶער' גֶעוֶוען, הָאט עֶר אִים 'פְרִיעֶר' אַרוֹיסְגֶענוּמֶען.

אוּן דֶעם 'עֶלְטְסְטְן־זָקֵן', הָאט עֶר גָאר 'צוּם סוֹף' אַרוֹיסְגֶעפִירְט.

וָוארְן וֶוער סְ'אִיז גֶעוֶוען 'יוּנְגֶער', דֶער אִיז זִיךְ גֶעוֶוען 'עֶלְטֶער', (וָוארְן וָואס 'יוּנְגֶער', הָאט עֶר זִיךְ אַלְץ אַ 'עֶלְטֶערֶע־מַעֲשֶׂה' דֶערְצֵיילְט) – אוּן דֶער 'עֶלְטְסְטֶער־זָקֵן', דֶער אִיז גֶעוֶוען 'יוּנְגֶער' פוּן זֵיי אַלֶע.

הָאט זִיךְ דֶער 'גְרוֹיסֶער־אָדְלֶער' צוּ זֵיי אָנְגֶערוּפְן: "אִיךְ וֶועל אַייךְ מְפָרֵשׁ זַיין דִי אַלֶע מַעֲשִׂיוֹת, וָואס דִי אַלֶע הָאבְּן דֶערְצֵיילְט".

דֶער הָאט דֶערְצֵיילְט: "אַז עֶר גֶעדֶענְקְט נָאךְ, אַז מְ'הָאט אָפְּגֶעשְׁנִיטְן דָאס 'עֶפֶּעלֶע' פוּן דֶער 'צְוַוייג'" – מֵיינְט עֶר, עֶר גֶעדֶענְקְט נָאךְ אֲפִילוּ, אַז מְ'הָאט אִים 'אָפְּגֶעשְׁנִיטְן דֶעם נָאפְּל' – (כְּלוֹמַר: אֲפִילוּ דָאס וָואס מִיט אִים הָאט זִיךְ גֶעטָאן, תֵּיכֶּף וִוי עֶר אִיז גֶעבּוֹירְן גֶעוָוארְן, אַז מְ'הָאט אִים 'אָפְּגֶעשְׁנִיטְן דֶעם נָאפְּל' – אֲפִילוּ דָאס גֶעדֶענְקְט עֶר אוֹיךְ).

אוּן דֶער אַנְדֶערֶער, וָואס עֶר הָאט גֶעזָאגְט: "עֶר גֶעדֶענְקְט נָאךְ אֲפִילוּ, אַז דָאס 'לֶעכְט הָאט גֶעבְּרֶענְט'" – מֵיינְט עֶר, עֶר גֶעדֶענְקְט נָאךְ, אַז עֶר אִיז גֶעוֶוען בְּעִיבּוּר, וָואס דֶעמָאלְט בְּרֶענְט אַ לֶעכְט אוֹיף דֶעם קָאפּ – (וָוארְן אַזוֹי שְׁטֵייט אִין דֶער גְמָרָא (נִדָּה ל:): "אַז דֶעמָאלְט אַז דָאס קִינְד אִיז בַּיי דֶער מוּטֶער אִין בּוֹיךְ, דֶעמָאלְט בְּרֶענְט אַ לֶעכְט אוֹיף זַיין קָאפּ" וְכוּ').

אוּן דֶער וָואס עֶר הָאט גֶעזָאגְט: "אַז עֶר גֶעדֶענְקְט נָאךְ אֲפִילוּ, אַז סְ'הָאט אָנְגֶעהוֹיבְּן צוּ וֶוערְן אַ 'פְּרִי'" – דָאס אִיז, עֶר גֶעדֶענְקְט נָאךְ אֲפִילוּ, וִוי זַיין גוּף הָאט אָנְגֶעהוֹיבְּן צוּ וֶוערְן, דֶעמָאלְט אַז דָאס קִינְד הֵייבְּט נָאר אָן בַּאשַׁאפְן צוּ וֶוערְן.

אוּן דֶער גֶעדֶענְקְט נָאךְ: "דֶעמָאלְט, אַז מְ'הָאט גֶעפִירְט דָאס 'קֶערְנְדְל' צוּ פְלַאנְצְן דִי 'פְּרִי'" – דָאס אִיז, עֶר גֶעדֶענְקְט נָאךְ אֲפִילוּ, וִוי דִי טִפָּה אִיז נִמְשַׁךְ גֶעוָוארְן.

אוּן דֶער גֶעדֶענְקְט נָאךְ: "דִי 'חֲכָמִים', וָואס זֵיי הָאבְּן

אוֹיסְגֶעטְרַאכְט דָאס 'קֶערְנְדְל'" – מֵיינְט עֶר, עֶר גֶעדֶענְקְט נָאךְ אֲפִילוּ, אַז דִי טִפָּה אִיז נָאךְ גֶעוֶוען אִין מֹחַ.

אוּן דֶער גֶעדֶענְקְט נָאךְ: "דֶעם טַעַם'" – דָאס אִיז דָאס 'נֶפֶשׁ'. אוּן דֶער "רֵיחַ" – דָאס אִיז דֶער 'רוּחַ'. אוּן דִי "מַרְאֶה" – דָאס אִיז דִי 'נְשָׁמָה'.

אוּן דָאס קִינְד הָאט גֶעזָאגְט: "עֶר גֶעדֶענְקְט 'גָארְנִישְׁט'" – וָוארְן עֶר אִיז 'גְרֶעסֶער' פוּן זֵיי אַלֶע – אוּן עֶר גֶעדֶענְקְט אֲפִילוּ וָואס ס'גֶעוֶוען פַאר 'נֶפֶשׁ', 'רוּחַ', וּ'נְשָׁמָה' – דְרוּם [דֶערִיבֶּער] הָאט עֶר גֶעזָאגְט: "עֶר גֶעדֶענְקְט 'גָארְנִישְׁט'" (כְּלוֹמַר: עֶר גֶעדֶענְקְט נָאךְ אַז "ס'גָארְנִישְׁט" גֶעוֶוען – גֶעדֶענְקְט עֶר אֲפִילוּ, וָואס דָארְט הָאט זִיךְ גֶעטָאן, וָואס דָאס אִיז הֶעכֶער פוּן אַלֶע).

אוּן דֶער 'גְרוֹיסֶער־אָדְלֶער' הָאט צוּ זֵיי גֶעזָאגְט: "קֶערְט אַייךְ אוּם [צוּרִיק] צוּ אַייעֶרֶע 'שִׁיפְן', דָאס זֶענֶען אַייעֶרֶע 'גוּפִין' [גוּפִים: קֶערְפֶּערְס], וָואס זֵיי זֶענֶען צוּבְּרָאכְן גֶעוָוארְן – זֵיי וֶועלְן ווִידֶער גֶעבּוֹיעֶט וֶוערְן – הַיינְט קֶערְט אַייךְ אוּם [צוּרִיק] צוּ זֵיי" – אוּן עֶר הָאט זֵיי גֶעבֶּענְטְשְׁט.

אוּן צוּ מִיר (דְהַיְינוּ: צוּם 'בְּלִינְדְן־בֶּעטְלֶער' וָואס עֶר דֶערְצֵיילְט דָאס אַלְץ), הָאט עֶר גֶעזָאגְט (דְהַיְינוּ: דֶער 'גְרוֹיסֶער־אָדְלֶער'): "דוּ קוּם מִיט מִיר, וָוארְן דוּ בִּיזְט אַזוֹי־ווִי אִיךְ – וָוארְן דוּ בִּיזְט 'זֵייעֶר־אַלְט', אוּן 'גָאר־יוּנְג', אוּן דוּ הָאסְט נָאךְ 'גָארְנִישְׁט' אָנְגֶעהוֹיבְּן צוּ לֶעבְּן, אוּן דוּ בִּיזְט פָּארְט 'זֵייעֶר־אַלְט' – אוּן אִיךְ בִּין אוֹיךְ אַזוֹי, וָוארְן אִיךְ בִּין 'זֵייעֶר־אַלְט', אוּן בִּין נָאךְ 'גָאר־יוּנְג'" וְכוּ'.

נִמְצָא [קוּמְט אוֹיס], הָאבּ אִיךְ אַ 'הַסְכָּמָה' פוּן דֶעם 'גְרוֹיסְן־אָדְלֶער', אַז אִיךְ בִּין 'זֵייעֶר־אַלְט', אוּן בִּין 'גָאר־יוּנְג' וְכוּ' – הַיינְט שֶׁענְק אִיךְ אַייךְ בְּמַתָּנָה גְמוּרָה 'דְרָשָׁה־גֶעשַׁאנְק', אַז אִיר זָאלְט זַיין 'אַזוֹי־אַלְט' ווִי אִיךְ.

אִיז דָארְט גֶעוָוארְן אַ גְרוֹיסֶע שִׂמְחָה, אוּן זֵייעֶר אַ גְרוֹיסֶע חֶדְוָה – אוּן זֵיי זֶענֶען זֵייעֶר פְרֵיילֶעךְ גֶעוֶוען.

דער ריינער קוואל

המשך פון זייט 1

צוּם אוֹיבֶּערְשְׁטְן, עֶר זָאל אוּנְז רַאטֶעוֶוען פוּנֶעם יֵצֶר הָרָע, וָואס ווִיל אוּנְז צֶעבְּרֶעכְן אוּן אַרָאפְּוָוארְפְן פוּן אוּנְזֶער חֲשִׁיבוּת, עֶר ווִיל אוּנְז צֶעטְרֶעטְן מִיר זָאלְן נָאר זַיין פַארְנוּמֶען מִיט גַשְׁמִיוּת אוּן זַאכְן פוּן עוֹלָם הַזֶּה, וָואס טַאקֶע דֶערְפַאר הֵייסְט עֶר עֵשָׂו פוּן לָשׁוֹן "עֲשִׂיָּה" וָואס אִיז מְרַמֵּז אוֹיף גַשְׁמִיוּת פוּן עוֹלָם הַזֶּה, וָואס אִיז פִיל מִיט עַצְבוּת.

אָבֶער צוּם סוֹף וֶועט דִי נְשָׁמָה זַיין דֶער בְּכוֹר דָאס מֵיינְט אַז דִי נְשָׁמָה וֶועט זִיךְ מִתְגַּבֵּר זַיין אוֹיפְן גוּף, דֶער יֵצֶר טוֹב וֶועט גֶעווִינֶען דֶעם יֵצֶר הָרָע, אוּן בִּכְלָלִיּוּת, צוּם סוֹף וֶועט דִי גַאנְצֶע וֶועלְט ווִיסְן אַז דִי אִידִישֶׁע קִינְדֶער זֶענֶען דֶער אוֹיסְגֶעקְלִיבֶּענֶער פָּאלְק אוּן נָאר פַאר זֵיי הָאט דֶער אוֹיבֶּערְשְׁטֶער בַּאשַׁאפְן דִי גַאנְצֶע וֶועלְט.

דֶער אוֹיבֶּערְשְׁטֶער זָאל הֶעלְפְן, עֶס זָאל שׁוֹין מְקֻיָּם וֶוערְן דִי תְּפִלָּה וָואס מִיר בֶּעטְן יֶעדְן טָאג בַּיי מַעֲרִיב "כִּי פָדָה ה' אֶת יַעֲקֹב וּגְאָלוֹ מִיַּד חָזָק מִמֶּנּוּ" דֶער אוֹיבֶּערְשְׁטֶער זָאל אוּנְז אוֹיסְלֵייזְן פוּן אַלֶע שְׁטַארְקֶע שׂוֹנְאִים בְּגַשְׁמִיּוּת וּבְרוּחָנִיּוּת, אוּן מִיר וֶועלְן אַלֶע מַאכְן אַ גְרוֹיסֶע בְּרָכָה "בָּרוּךְ אַתָּה ה' גָאַל יִשְׂרָאֵל", אָמֵן וְאָמֵן.

שם: ____________

לאמיר זיך פארהערן

די דרייצנטע מעשה - די זיבן בעטלערס (4)

א. וואס האט דער בלינדער בעטלער געדענקט?
- ☐ די אלע מעשיות
- ☐ גאר נישט
- ☐ביידע תשובות זענען ריכטיג

ב. וואס זאגט דער גרויסער אדלער?
- ☐ הערט אויף זיין עשירים
- ☐ הערט אויף זיין ארימע לייט
- ☐ הערט אויף זיין ענוים

ג. ועמען האט דער אדלער ארויס גענומען די ערשטע?
- ☐ דעם גרעסטער זקן
- ☐ דאס קינד
- ☐ לויט די א"ב

ד. וויאזוי האט ער מפרש געווען דעם זעקסטן זקן וואס געדענקט די טעם?
- ☐ נפש
- ☐ רוח
- ☐ נשמה

ה. וויאזוי האט ער מפרש געווען דעם זיבעטן זקן וואס געדענקט די ריח?
- ☐ נפש
- ☐ רוח
- ☐ נשמה

ו. וויאזוי האט ער מפרש געווען דעם אכטן זקן וואס געדענקט די מראה?
- ☐ נפש
- ☐ רוח
- ☐ נשמה

ז. צו וואו האט ער זיי געהייסן צוריק גיין?
- ☐ צו די שיפן
- ☐ צו זייערע גופים
- ☐ ביידע תשובות זענען ריכטיג

ח. וואס איז געווען דער אדלער?
- ☐ אלט
- ☐ איינג
- ☐ ביידע תשובות זענען ריכטיג

ט. וואס איז געווארן נאך די דרשה געשאנק פון דעם בעטלער?
- ☐ א גרויסע שמחה
- ☐ א גרויסע שמחה און זייער א גרויסע חדוה
- ☐ א גרויסע שמחה און זייער א גרויסע חדוה און זיי זענען זייער פריילך געווען

י. האסטו געלערנט די מעשה פון די וואך?
- ☐ יא
- ☐ ניין
- ☐ א חלק

טיפער געטראכט

ווען האט דער רבי דערציילט פון דעם בלינדן בעטלער?

תשובות אויף פאריגע וואך

אויף וועמען איז געזאגט געווארן? אִיךְ בִּין זֵייעֶר אַלְט?, **אויף דער בלינדער בעטלער**

אויף וועמען איז געזאגט געווארן? אִיךְ בִּין נָאךְ גָאר יוּנְג?, **אויף דער בלינדער בעטלער**

אויף וועמען איז געזאגט געווארן? אִיךְ הָאבּ נָאךְ גָאר נִיט אָנְגְיהוֹיבְּן צוּ לֶעבְּן? **אויף דער בלינדער בעטלער**

ווער געדענקט מער, דער עלצטער אדער דער יונגסטער? **דער יונגסטער**

דער געווינער אויף די זיבן בעטלערס נומער 3 איז
הילד החשוב נחמן שפירא, ירושלים 4134***

צו ענטפערן די בחינות און ארייגיין אינעם גורל, 02-5-3333-72 646-585-3040

דעם רבינ'ס משלים

א נייע וועג

אַכְט אִיבֶּערגֶעפּוּלְטֶע וָועגֶענֶער פָּארְן אַרוֹיס פוּן דִי טוֹיעֶרְן אִין לַייפְּצִיגְ'עֶר מַארְק, זֵיי לָאזְן זִיךְ אַרוֹיס אוֹיף אַ דְרַיי טָאגִיגֶע נְסִיעָה, אָבֶּער ר' מֵאִיר הַאלְט זֵיי אָפּ אוּן עֶרְקְלֶערְט זֵיי אַז סְ'אִיז זֵייעֶר נִישְׁט כְּדַאי צוּ פָּארְן אוֹיף דִי גֶעוֶוענְלִיכֶע וֶועג וואו מֶען אִיז צוּגֶעוואוֹינְט צוּ פָּארְן, עֶר טַעֲנָה'ט: "דִי וֶועג אִיז בִּכְלַל נִישְׁט גְלַאט, גַאנְץ אָפְט קֶענֶען רוֹיבֶּערְס אָנְפַאלְן דִי דוּרְכְגֵייעֶר, רוֹצְחִים אָדֶער גַזְלָנִים בַּא'גַנְבְ'נֶען אַלֶע סְחוֹרוֹת אוּן טֵיילְן בִּיטֶערֶע קְלֶעפּ, סְ'אִיז אַ גְרוֹיסֶע סַכָּנָה!!"

"וָואס עֶפֶּעס?", עֶנְטְפֶערְן אִים אָפּ דִי חֲבוּרָה וָואס זִיצְן אִין דִי וֶועגֶענֶער, "מִיר וֶועלְן פָּארְן אוֹיפְן גֶעוֶוענְלִיכְן וֶועג ווִי דֶער גַאנְצֶער עוֹלָם פָּארְט, דָארְט פָּארְן אוּנְז אוֹיךְ, מִיר גֵייעֶן נִישְׁט אוֹיף קֵיין שׁוּם אַנְדֶערֶע וֶועג".

עֶנְטְפֶערְט זֵיי ר' מֵאִיר: "פַּארְוָואס זָאלְן עֶנְק גֵיין אוֹיף אַ פְּלַאץ וָואס סְ'מַאכְט זִיךְ אַזוֹיפִיל סַכָּנוֹת, עֶנְק ווִילְן נִישְׁט הֶערְן מַיין מֵיינוּנְג? אִיךְ קֶען אַ' וֶועג פוּן דֶער זַייט', אַזַא וֶועג וואו עֶס פְלֶעגְן אַמָאל דוּרְכְפָּארְן גְרוֹיסֶע סוֹחֲרִים שְׁטִיל אָן קֵיין שׁוּם שְׁטֶער, דִי חֶבְרָה בַּאנְדִיטְן שְׁטֵייעֶן נִישְׁט דָארְט,

זֵיי וֵוייסְן נִישְׁט אַז סְ'אִיז פַארְהַאן אַזַא סָארְט וֶועג, קוּמְט קוּמְט...."

זֵיי הַאלְטְן זִיךְ בַּיי זֵייעֶרְס, צוּ גֵיין אוֹיפְן אַלְטְן וֶועג, אוּן ר' מֵאִיר פָּארְט מִיט זַיין וָואגְן אוֹיף דִי וֶועג פוּן דֶער זַייט.

נָאכְן לַאנְגְן נְסִיעָה וֶוען דִי חֲבוּרָה הָאט זִיךְ גֶעטְרָאפְן אִין שְׁטָאט, ר' מֵאִיר דֶערְצֵיילְט זֵיי אִיבֶּער זַיין גֶעשְׁמַאקֶע אַנְגֶענֶעמֶע נְסִיעָה, ווִידֶערְאוּם דִי אַנְדֶערֶע חֶבְרָה הָאבְּן גֶעהַאט צוּ דֶערְצֵיילְן הוֹיפְנְס מִיט פַּחָדִים מִיט וֶועלְכֶע זֵיי זֶענֶען אַרִיבֶּער נָאךְ וֶוערְן בַּאפַאלְן פוּן רוֹיבֶּערְס וֶועלְכֶע זֶענֶען זֵיי נָאכְגֶעלָאפְן אוֹיפְן וֶועג.

קִינְדֶער, וָואס לֶערְנֶען מִיר פוּן דֶעם מָשָׁל? וָואס טַאקֶע?

עֶנְק ווייסְן טַאקֶע אַז אַסַאךְ מָאל וֶוען אוּנְז זֶעצְן זִיךְ גֶעשְׁמַאק דַאוֶונֶען בַּיים סִדּוּר, קוּמְט אוּנְז אַרַיין אַסַאךְ חֲלוֹמוֹת פוּן אַלֶע סָארְטְן מַחֲשָׁבוֹת אִין קָאפּ, פְלוּצְלוּנְג פַארְגֶעסְט מֶען אַז אוּנְז הַאלְטְן אִינְמִיטְן דַאוֶוענֶען, יָא? עֶס קֶען זִיךְ מַאכְן אַמָאל אַזַא זַאךְ? וָואס קֶען מֶען דֶעמָאלְט טוּן?

דֶער הֵיילִיגֶער רֶבִּי לֶערְנְט אוּנְז אַז דִי גֶעוֶוענְלִיכֶע תְּפִלּוֹת וָואס מִיר דַאוֶונֶען יֶעדְן טָאג, דָארְט שְׁטֵייט דֶער יֵצֶר הָרַע אִינְמִיטְן, עֶר וַוארְט אוּנְז אָפּ אֵיינְמָאל בַּיי בְּרָכוֹת, אֵיינְמָאל בַּיי קְרִיאַת שְׁמַע עֶר מַאכְט אוּנְז זָאלְן חָלוֹמֶ'ען. אָבֶּער אוּנְז דַארְפְן זוכן

המשך אויף זייט 3

הגליון נתנדב ע"י
הר"ר משה לייפער הי"ו
לרגל הולדות בנו למזל טוב

הגליון נתנדב ע"י
הר"ר שניאור זלמן בלוי הי"ו
לרגל הולדת בנו למזל טוב

הגליון נתנדב ע"י
הר"ר יונה אנשין הי"ו
לרגל נישואי בתו למזל טוב